

จังหวัดพิษณุโลก

จัดทำโดย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานพิษณุโลก

209/7-8 ศูนย์การค้าสุรสีห์ ถ.บรมไตรโลกนารถ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
โทร.(055) 252742-3 FAX : 252742

ท่องเที่ยวไทยจะวอดวาย ถ้าทำลายสิ่งแวดล้อม

จังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดใหญ่ อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ลักษณะภูมิประเทศ มีภูเขาและที่ราบสลับป่าไม้ในเขตตะวันออก นอกนั้นเป็นที่ราบลุ่มอยู่โดยทั่วไป มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 2 สาย คือแม่น้ำน่าน และแม่น้ำยม มีเนื้อที่ 8,658 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อจังหวัดอุตรดิตถ์และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทางทิศเหนือ จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดเลย ทางทิศตะวันออก จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรทางทิศตะวันตก และจังหวัดพิจิตรทางทิศใต้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ คือ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอวังทอง อำเภอพรหมพิราม อำเภอบางระกำ อำเภอบางกระทุ่ม อำเภอนครไทย อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอชาติตระการ และอำเภอเนินมะปราง

ในทางประวัติศาสตร์ จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์มานานหลายชั่วอายุคน เมืองเดิมของพิษณุโลกเป็นเมืองเก่าสมัยขอมอยู่ห่างจากที่ตั้งตัวเมืองปัจจุบันลงไปทางใต้ประมาณ 5 ก.ม. เรียกว่า เมืองสองแคว เพราะเมืองนี้ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อย แต่เดี๋ยวนี้แม่น้ำแควน้อยเปลี่ยนทางเดินออกห่างประมาณ 10 กิโลเมตร ที่ตั้งเมืองสองแควเก่าในปัจจุบันคือ บริเวณวัดจุฬามณี ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ของเมืองพิษณุโลก

ในสมัยสุโขทัย ครั้งสมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไท ได้โปรดฯ ให้ย้ายเมืองสองแควมาตั้งอยู่ ณ ตัวเมืองในปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ.1900 และยังเรียกว่าเมืองสองแควเรื่อยมา โดยให้เจ้าไสลือไทราชโอรสมาครองเมืองในฐานะเมืองลูกหลวง ส่วนนามเมืองพิษณุโลกนั้นเป็นชื่อที่ตั้งในสมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยานี่เอง เมืองพิษณุโลกทวีความสำคัญขึ้นมาก เพราะโดยลักษณะที่ตั้งนั้นเมืองพิษณุโลกอยู่กึ่งกลางระหว่างกรุงศรีอยุธยาและอาณาจักรฝ่ายเหนือ ถึงสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนารถ เมืองพิษณุโลกมีฐานะเป็นเมืองราชธานีของไทยอยู่นานถึง 25 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ.2006-2030 สมเด็จพระบรมไตรโลกนารถเสด็จประทับที่เมืองนี้และทรงผนวชที่วัดจุฬามณีด้วย

ในสมัยรัตนโกสินทร์ พิษณุโลกยังคงเป็นเมืองเอกขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ เรื่อยมา ครั้งถึงปี พ.ศ.2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้ยกฐานะเมืองพิษณุโลกขึ้นเป็นมณฑลเรียกว่า มณฑลพิษณุโลก มีจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นกับมณฑลพิษณุโลกหลายแห่ง ต่อเมื่อยกเลิกการปกครองแบบมณฑลแล้ว พิษณุโลกจึงมีฐานะเป็นจังหวัดเรื่อยมาจนปัจจุบัน

จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองพระราชสมภพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในอดีตเคยเป็นเมืองราชธานีฝ่ายเหนือของเมืองแถบลุ่มแม่น้ำยมและน่าน มีพระมหาอุปราชปกครองติดต่อกันมาหลายพระองค์ จึงทำให้เมืองพิษณุโลกมีโบราณสถานสำคัญน่าชมหลายแห่ง อีกทั้งเป็นจังหวัดที่มีความงามในด้านทิวทัศน์ธรรมชาติอยู่มากมายบนทางหลวงพิษณุโลก-หล่มสัก-ชุมแพ-ขอนแก่น ซึ่งตัดผ่านอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง พิษณุโลก จึงเป็นเมืองน่าเที่ยวทั้งด้านการชมโบราณสถานและความงามของธรรมชาติ

สถานที่ท่องเที่ยว

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

วัดนี้มีชื่อเต็มว่า วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ชาวบ้านส่วนใหญ่คุ้นเคยและมักเรียกขานกันว่า **"วัดพระศรี"** หรือ **"วัดใหญ่"** จนติดปาก แม้นพระประธานองค์ใหญ่ที่ประดิษฐานในวิหารคือ **"พระพุทธชินราช"** ชาวเมืองพิษณุโลกนิยมเรียกกันอย่างสนิทคุ้นเคยว่า **"หลวงพ่อใหญ่"** ตามไปด้วย วัดใหญ่นับว่าเป็นพระอารามหลวงที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกเพราะเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวพิษณุโลกและชาวไทยทั้งประเทศ วัดพระศรีฯ หรือวัดใหญ่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน่านทางทิศตะวันออกตรงข้ามกับศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันนี้วัดพระศรีหรือวัดใหญ่เป็นวัดชั้นเอก **"วรมหาวิหาร"** สร้างขึ้นในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไทแห่งกรุงสุโขทัยหรือพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกมาสร้างเมืองสองแควในปี พ.ศ.1900 พร้อมกับสร้างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุในปีเดียวกัน ในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ยังมีโบราณวัตถุล้ำค่าอีกมากมาย

พระพุทธชินราช

เป็นพระพุทธรูปองค์ประธานของวัด ปางมารวิชัย ขนาดใหญ่ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ขนาดหน้าตักกว้าง 5 ศอก 1 คืบ 5 นิ้ว สูง 7 ศอก พระพุทธลักษณะงดงามที่สุดในประเทศ เส้นรอบนอกพระวรกายอ่อนช้อย พระพักตร์ค่อนข้างกลม พระขนงโก่ง พระเกตุมาลาเป็นรูปเปลวเพลิง มีลักษณะพิเศษที่เรียกว่า ทีฆงคุลี คือที่ปลายนิ้วทั้งสี่ยาวเสมอกัน ซุ้มเรือนแก้วทำด้วยไม้แกะสลัก สร้างในสมัยอยุธยา แกะสลักเป็นรูปตัวมกร (ลำตัวคล้ายมังกรและมีงวงคล้ายช้าง) อยู่ตรงปลายซุ้ม และตัวเหรา (คล้ายจรเข้) อยู่ตรงกลางซุ้ม และมีเทพอสุราคอยปกป้ององค์พระอยู่ 2 องค์ คือ ท้าวเวสสุวัณและอารวกยักษ์ ตำนานการสร้างพระพุทธชินราชกล่าวว่า สร้างในสมัยพระศรีธรรมไตรปิฎก (พระยาลิไท) ในครั้งนั้นโปรดให้สร้างพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ขึ้น 3 องค์ คือ พระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา การทำพิธีเททองสัมฤทธิ์ปรากฏว่าหล่อได้สำเร็จเพียง 2 องค์ คือ พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดาเท่านั้น ส่วนองค์พระพุทธชินราชปรากฏว่าทองแล่นไม่ตลอดจึงชำรุดต้องทำพิมพ์หล่อใหม่ถึง 3 ครั้ง ครั้งสุดท้ายพระอินทร์ต้องแปลงองค์เป็นชีปะขาวมาช่วยได้เททองหล่อพระพุทธรูปเมื่อวันพฤหัสบดีขึ้น 2 ค่ำ เดือน 6 ปีมะเส็ง นพศก จุลศักราช 319 จึงสำเร็จบริบูรณ์ พระพุทธรูปทั้ง 3 องค์ ประดิษฐานอยู่ภายในวิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จวบจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้โปรดอัญเชิญพระพุทธชินสีห์ประดิษฐาน ณ วัดสุทัศน์เทพวราราม และพระศรีศาสดาถูกอัญเชิญไว้ที่วัดบวรนิเวศวิหาร ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ (รัชกาลที่ 5) ทรงสนพระทัยในความวิจิตรตระการตาแห่งองค์พระพุทธชินราช จึงทรงให้จำลองพระพุทธรูปแทนพระพุทธชินราชขึ้นองค์หนึ่งเมื่อปี พ.ศ.2444 แล้วอัญเชิญพระพุทธรูปจำลองขึ้นไปกรุงเทพฯ เป็นพระประธานในพระวิหารวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

บานประตูประดับมุก

พระวิหารอันเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธชินราชหรือหลวงพ่อใหญ่ ทางเข้าพระวิหารด้านหน้ามีบานประตูขนาดใหญ่

สวยงามประดับด้วยมุก สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2299 เป็นฝีมือช่างหลวงสมัยอยุธยาตอนปลาย ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมโกศ ตรงกลางประตูมีสันอกเลาประดับลวดลาย **"พุ่มข้าวบิณฑ์"** สองข้างเป็นลายกนกก้านแย่ง ในช่วงกลางของอกเลามีรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เรียกว่า **"นมอกเลา"** ประดิษฐ์เป็นรูปบุษบก มีรูปพระอุณาโลมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธองค์ประดิษฐานบนบัลลังก์อยู่ในบุษบก สองข้างเป็นรูปชุมสายซึ่งเป็นเครื่องสูงชนิดหนึ่ง เป็นรูปฉัตร 3 ชั้น ใต้ฐานบุษบกมีรูปหนุมานแบกฐานไว้ ส่วนเชิงล่างของอกเลาทำเป็นรูปกุมภัณฑ์ยืนถือกระบองท่าสำแดงฤทธิ์ ส่วนลวดลายบานกระตูประดับมุกบานนี้เป็นลายกนกที่มีภาพสัตว์หิมพานต์ เช่น ราชสีห์ คชสีห์ เหมราช ครุฑ กินรีรำ และภาพสัตว์อื่น ๆ นอกจากลายกนกแล้วยังมีลวดลาย **"อี่แปะ"** ด้านละ 9 วงมัดนกหูช้างประกอบช่างไฟระหว่างวงกลม เหนือวงกลมเป็นลายกรุยเชิง มีลายประจำยามก้ามปูประดับขอบรอบบานประตู เดิมบานประตูวิหารพระพุทธชินราชทำด้วยไม้สักสลักงดงาม เมื่อทำบานประตูประดับมุกเสร็จ บานประตูเก่านำไปประดับประตูวิหารพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุตรดิตถ์

พระเหลือ

หลังจากการสร้างพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดาแล้ว พระยาลิไทรับสั่งให้ช่างนำเศษทองสัมฤทธิ์ที่เหลือนำมารวมกันหล่อพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดเล็กหน้าตักกว้าง 1 ศอกเศษ เรียกชื่อพระพุทธรูปนี้ว่า **"พระเหลือ"** เศษทองยังเหลืออยู่อีกจึงได้หล่อพระสาวกยืนอยู่ 2 องค์ ส่วนอิฐที่ก่อเตาสำหรับหลอมทองในการหล่อพระพุทธรูปนำมารวมกันบกชุกชี (ฐานชุกชี) พร้อมกับปลูกต้นมหาโพธิ์ 3 ต้นลงบนชุกชี เรียกว่าโพธิ์สามเส้า ระหว่างต้นโพธิ์ได้สร้างวิหารน้อยขึ้นมา 1 หลัง อัญเชิญพระเหลือกับพระสาวกเข้าไปประดิษฐานอยู่เรียกว่าวิหารพระเหลือ ปัจจุบันนี้ยังคงมีอยู่

ปรางค์ประธานและพระอัฏฐารส

พระปรางค์องค์นี้สร้างแบบสมัยอยุธยาตอนต้น ตั้งอยู่บนฐานย่อเหลี่ยมไม้ยี่สิบ สันนิษฐานว่า แต่เดิมคงจะเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ (ดอกบัวตูม) ซึ่งถือว่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบ

สุโขทัยแท้ และต่อมาเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์นี้ถูกแปลงให้เป็นพระปรางค์ในสมัยอยุธยา ทางด้านหน้าพระปรางค์มีพระปูนปั้นเรียกว่า พระอัฏฐารส สูง 18 ศอก ปางประทับยืนยกพระหัตถ์ขวาขึ้น อยู่บนบริเวณเนินพระอัฏฐารส หรือที่เรียกกันว่า เนินวิหารเก้าห้อง

วัดนางพญา

ตั้งอยู่ถัดจากวัดราชบูรณะไปทางทิศตะวันออกและอยู่ในบริเวณเดียวกับวัดราชบูรณะ จากลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรม น่าจะสร้างขึ้นในสมัยเดียวกับวัดราชบูรณะ วัดนางพญานี้มีชื่อเสียงในด้านพระเครื่อง มีชื่อเรียกว่า **"พระนางพญา"** ซึ่งมีการพบกรุกันครั้งแรกราว พ.ศ.2444 และในครั้งหลังเมื่อ พ.ศ. 2497 การพบกรุครั้งหลังนี้ เนื่องจากทางวัดดำริจะปลูกศาลเล็ก ๆ ขึ้น เมื่อขุดลงไปก็พบกรุพระจมฝังดินอยู่มากมาย ผู้ที่ได้พระนางพญาไปบูชาต่างก็เล่าลือกันถึงความศักดิ์สิทธิ์ พระนางพญาจึงเป็นที่นิยมของนักเลงพระเครื่อง ปัจจุบันนี้หาได้ยากมากมีก็แต่ที่ได้สร้างจำลองขึ้นในภายหลัง

วัดราชบูรณะ

ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก อยู่ใต้วัดพระศรีรัตน-มหาธาตุลงมาเล็กน้อย วัดราชบูรณะมีอาณาเขตติดต่อกับวัดนางพญา วัดนางพญาไม่มีพระอุโบสถ วัดราชบูรณะเท่านั้นที่มีพระอุโบสถ ทั้งพระอุโบสถวัดราชบูรณะและวิหารวัดนางพญามีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่ง คือ เศียรนาคที่ชายคาเป็นนาค 3 เศียร มีลักษณะอ่อนช้อยงดงามพิจารณาดูตามชื่อแล้ว วัดราชบูรณะน่าจะเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้าง อาจจะเป็นสมัยเดียวกับที่สมเด็จพระบรมไตรโลกนารถเสด็จมาครองเมืองพิษณุโลก ทรงบูรณะพระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ สร้างพระอุโบสถและวิหารวัดจุฬามณี เนื่องจากพระองค์ทรงมีบทบาททางบำรุงพระศาสนาที่พิษณุโลกมากที่สุดและประทับอยู่ ณ เมืองพิษณุโลกเป็นเวลาถึง 25 ปี

วัดอรัญญิก

เป็นวัดสมัยสุโขทัย ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านนอกเขตกำแพงเมืองออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร มีถนนพญาเสือตัดตรงแยกจากถนนเอกาทศรถเข้าได้ถึงวัด ผู้ช่วยศาส-ตราจารย์เสนอ นิลเดช กล่าวว่า **"วัดอรัญญิกเป็นวัดนอกเมืองที่สร้างสำหรับสงฆ์ฝ่ายอรัญวาสี จำพรรษาสมัยพิษณุโลกยังรุ่งเรือง วัดนี้เป็นวัดสงบ มีคูน้ำล้อมรอบตามคติสมัยสุโขทัย ถมเป็นเนินสำหรับวิหาร ด้านหลังวิหารมีเจดีย์ใหญ่ทรงลังกา เป็นเจดีย์ประธานของวัด และมีเจดีย์บริวารสี่องค์ตั้งอยู่ด้านละมุม ปัจจุบันเหลือ**

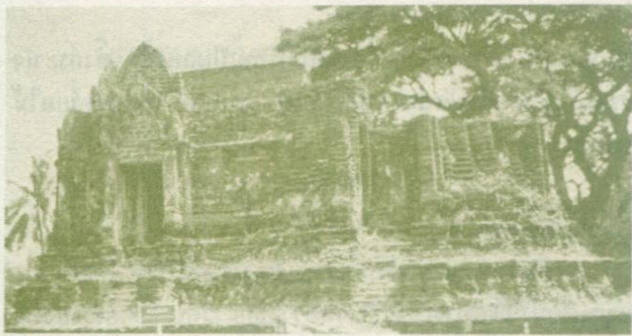
แต่เพียงฐาน ส่วนเจดีย์ประธานนั้นกร่อนเป็นกองอิฐ องค์ระฆังหรือกริ่งซักจนถึงบัลลังก์ บัลลังก์เป็นแบบบัลลังก์ย่อเหลี่ยมไม้สิบสอง

วัดเจดีย์ยอดทอง

เป็นวัดที่ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองพิษณุโลก โดยมีถนนพญาเสือผ่านไปทางเดียวกับวัดอรัญญิก วัดเจดีย์ยอดทองในปัจจุบันเหลือเจดีย์ทรงดอกบัวตูมเพียงองค์เดียวที่เป็นศิลปสุโขทัย ฐานกว้างประมาณ 9 เมตร สูง 20 เมตร เฉพาะยอดทรงดอกบัวตูมนั้นได้เห็นรอยกระเทาะของปูนทำให้แลเห็นการเสริมยอดโดยการพอกปูนเพิ่มที่ยอดแหลมของดอกบัวตูม เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะเจดีย์ทรงดอกบัวตูม ซึ่งเป็นศิลปะของสมัยสุโขทัยนี้ยังคงมีปรากฏอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกเพียงองค์เดียวเท่านั้น ส่วนองค์พระปรางค์ (พระศรีรัตนมหาธาตุ) ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ท่านผู้รู้ยืนยันว่าทรงเดิมเป็นแบบดอกบัวตูมแต่ดัดแปลงเป็นแบบปรางค์ รัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนารถ ฉะนั้นวัดเจดีย์ยอดทองจะต้องเป็นวัดโบราณสร้างขึ้นในสมัยเดียวกับวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ นับว่าเป็นวัดเก่าแก่ที่ควรจะช่วยกันอนุ-รักษ์ไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ชมกันต่อไป

วัดวิหารทอง

วัดนี้เป็นวัดใหญ่อยู่ติดกับสำนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลกทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน เยื้องกับวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเล็กน้อย ปัจจุบันเป็นวัดร้างเหลืออยู่แต่เนินฐานเจดีย์ซึ่งมีขนาดใหญ่มาก และเสาศิลาแลงขนาดใหญ่ ประมาณ 7 ต้น ซึ่งเดิมเป็นวิหารประดิษฐานพระอัฏฐารส ที่พิษณุโลกมีการสร้างพระ-อัฏฐารส 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นปูน อยู่ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ส่วนอีกองค์เป็นโลหะอยู่ที่วัดวิหารทอง ซึ่งปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดสระเกศ คติการสร้างพระอัฏฐารสนี้ท่านผู้รู้กล่าวว่าเป็นคติของสุโขทัย ดังนั้น วัดวิหารทองในอดีตน่าจะมีความสำคัญยิ่งวัดหนึ่งของเมืองพิษณุโลก

วัดจุฬามณี

ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน ใต้เมืองพิษณุโลกประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นโบราณสถานที่มีมาก่อนสมัยสุโขทัย แต่ไม่มีหลักฐานปรากฏว่าใครเป็นผู้สร้าง วัดจุฬามณีเป็นวัดสำคัญและมีประวัติที่น่าสนใจ ตามประวัติศาสตร์กล่าวว่าสมเด็จพระบรมไตรโลกนารถ แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้สร้างพระวิหารและเสด็จออกผนวชที่วัดนี้ เมื่อ พ.ศ.2007 เป็นเวลา 8 เดือน 15 วัน ในครั้งนั้นได้มีข้าราชบริพารโดยเสด็จออกบวชถึง 2,348 รูป วัดจุฬามณีคงจะร้างมาตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการค้นหาวัดจุฬามณี โดยเข้าใจว่าอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จนสมัยรัชกาลที่ 5 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์ เสด็จออกตรวจราชการหัวเมืองฝ่ายเหนือ เมื่อ พ.ศ.2451 ทรงพบวัดจุฬามณีที่พิษณุโลก โดยพบหลักฐานสำคัญ คือ ศิลาจารึกที่มณฑปพระพุทธบาทจำลอง ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้โปรดให้สร้างขึ้นในแผ่นจารึก มีใจความสรุปได้ว่า เมื่อ พ.ศ.2221 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงมีพระบรมราชโองการให้ใช้ผ้าทาบรอยพระพุทธบาท สลักลงในแผ่นหิน พระราชทานไว้เป็นที่กราบไหว้ของฝูงชน ปัจจุบันแผ่นศิลาจารึกนี้ยังคงอยู่ที่หน้ามณฑปพระพุทธบาทตามเดิม สิ่งสำคัญในวัดซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าสูงทางศิลปะ คือ ปรางค์แบบขอม แต่มีขนาดเล็ก มีมุขด้านหน้า และมุขต่อกับองค์ปรางค์ ทางด้านหน้ายาวกว่าด้านข้าง ความกว้างของฐาน 11 เมตร ยาว 18 เมตร ก่อด้วยศิลาแลง มุขด้านหน้าก่อเป็นแบบตรีมุข ปรางค์องค์นี้ในสมัยที่ยังสมบูรณ์ มีกำแพงแก้วล้อมรอบ ส่วนองค์ปรางค์นั้นมีแกนเป็นศิลาแลง ชั้นเดิมปั้นปูนประดับลวดลายตามขั้นตอนล่างแถบหน้ากระดาน และบัวหน้ากระดานนั้นเป็นลายหงส์ ซึ่งเหมือนกับลายที่องค์ปรางค์รอบพระศรีรัตนมหาธาตุ ที่จังหวัดลพบุรี

ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตั้งอยู่ในโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมซึ่งเป็นพระราชวังจันทน์มาก่อนในอดีต เนื่องจากเห็นว่าที่ตั้งของโรงเรียนนี้เคยเป็นที่ประทับของพระองค์ท่าน ทางจังหวัดร่วมด้วยประชาชนทั่วประเทศจึงช่วยกันบริจาคเงินสร้างตัวศาลาเป็นรูปทรงไทยโบราณตรีมุข พระรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชปั้นเท่าองค์จริงประทับนั่ง พระหัตถ์ทรงพระสุวรรณภิงคารหลั่งน้ำในพระอิริยาบถประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง กรมศิลปกรดำเนินการเสด็จเมื่อ พ.ศ.2504 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จทรงเปิดศาลานี้ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2504 และทางจังหวัดพิษณุโลกถือเอาวันที่ 25 มกราคม ทุกปี เป็นวันจัดงานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อชาวพิษณุโลกทุกคนจะได้ระลึกถึงอดีตมหาราชผู้ยิ่งใหญ่ของไทยเราตลอดกาล ใครก็ตามที่มาจังหวัดพิษณุโลก เมื่อไปนมัสการพระพุทธชินราชแล้วจะต้องเดินทางไปสักการะบูชาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระราชวังจันทน์

พระราชวังจันทน์เป็นสถานที่พระราชสมภพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม โดยเมื่อเดือนมีนาคม 2535 กรมศิลปากรได้ขุดค้นพบแนวเขตพระราชทานพระราชวังจันทน์ในบริเวณโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นการขุดค้นทางโบราณคดีและทางประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก แต่ในปัจจุบันนี้ทางกรมศิลปากรได้กลบหลุมขุดค้นบางส่วน เพื่อเป็นการอนุรักษ์โบราณสถานไว้ จนกว่าจะมีการขุดค้นอย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ยังมีโบราณสถานบางส่วนที่ยังไม่ได้กลบไว้ให้ผู้สนใจได้ชมและศึกษาต่อไป

สระสองห้อง

อยู่ทางด้านตะวันตกของพระราชวังจันทน์นอกกำแพง ปัจจุบันอยู่นอกรั้วของโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม เดิมชาวบ้านเรียกว่า **"หนองสองห้อง"** เป็นที่ประทับสำราญพระทัยของพระมหากษัตริย์ที่มาประทับ ณ พระราชวังจันทน์

กำแพงเมืองคูเมือง

เมืองโบราณทั้งหลายย่อมมีกำแพงเมืองและคูเมืองเพื่อไว้ป้องกันมิให้ข้าศึกเข้าจู่โจมได้โดยง่าย โดยที่กำแพงนั้นทำด้วยดิน ถ้าไม่สูงนักมักจะเรียกว่า **"คันดิน"** ดังนั้นนักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีจึงเรียกว่า **"คูน้ำ คันดิน"** กำแพงเมืองพิษณุโลกแต่เดิมเป็นกำแพงดินเช่นเดียวกับกำแพงเมืองสุโขทัย คงจะสร้างขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนารถเพื่อเตรียมรับศึกพระเจ้าติโลกราชแห่งราชอาณาจักรล้านนา และต่อมาในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ์ได้โปรดให้ซ่อมแซมกำแพงเมืองอีกครั้งเพื่อเตรียมรับศึกพม่า พอถึงรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้โปรดให้ชาวฝรั่งเศสสร้างกำแพงใหม่โดยก่อด้วยอิฐให้แข็งแรงยิ่งขึ้น ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้รื้อกำแพงเมืองและป้อมต่าง ๆ เสีย เพื่อมิให้พม่าซึ่งรุกรานไทยอยู่เสมอยึดเป็นที่มั่น ฉะนั้น กำแพงดินเมืองพิษณุโลกในปัจจุบันจึงมีอยู่เพียงบางจุดซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากถ้าเทียบกับเมืองโบราณอื่น ๆ ที่ร่วมสมัยกัน เช่น สุโขทัย และกำแพงเพชร เป็นต้น

กำแพงเมืองที่เห็นได้ชัดเจนขณะนี้คือบริเวณวัดโพธิญาณซึ่งอยู่ทางเหนือใกล้ ๆ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช บริเวณวัดน้อย ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกใกล้ทางรถไฟ และบริเวณสถานีตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก ส่วนทางฝั่งตะวันตกนั้นได้สร้างเป็นถนนแล้ว คือ ถนนพระร่วง (หลังวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม) สำหรับคูเมืองที่มีเห็นได้ชัดเจน คือ แนวที่ขนานไปกับถนนพระร่วงนั่นเอง ขนาดกว้างประมาณ 12 เมตร โดยเฉพาะคูเมืองทางด้านทิศใต้ของวิทยาลัยครูซึ่งโค้งไปบรรจบกับแม่น้ำน่าน กำลังจะถูกไถกลบสร้างเป็นอาคารไปหมดแล้ว คงเหลือเฉพาะทางด้านตะวันตกริมถนนพระร่วงซึ่งทางกองทัพภาคที่ 3 ได้นำทหารมาขุดลอกจอกแหนเพื่อมิให้ตื้นเขินอยู่เสมอ ๆ

เขาสมอแครง

ตั้งอยู่ ณ ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก สูง 200 เมตร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวังทอง ประมาณ 3 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากเมืองพิษณุโลก 14 กิโลเมตร เขาสมอแครงเป็นเขาที่แลเห็นได้เด่นชัดที่สุด และตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองพิษณุโลกมาก สภาพโดยรอบเขาสมอแครงเป็นที่ราบจึงส่งให้เขาสมอแครงดูสูงตระหง่าน บนเขามีสระน้ำเรียกว่า สระสองพี่น้อง น้ำในสระนี้มีใช้ได้ตลอดปี ด้วยเหตุนี้คนโบราณจึงได้ไปสร้างวัดไว้ถึง 7 วัด บัดนี้เป็นวัดร้างไปแล้ว ได้แก่ วัดเจดีย์ยอดด้วน วัดสระพังนาค วัดเจดีย์สามยอด วัดภางเหล็กไหล วัดตะรางเหล็ก วัดซุ้มขี้เหล็ก และวัดเขาสมอแครง วัดที่น่าสนใจมาก คือ วัดเจดีย์ยอดด้วน วัดนี้มีพระเจดีย์ใหญ่ตั้งอยู่ตรงยอดเขา (ยอดพระเจดีย์หัก จึงเรียกว่า วัดเจดีย์ยอดด้วน) ซึ่งเป็นบริเวณสูงที่สุด รูปทรงที่ปรากฏเป็นแบบระฆังคว่ำ ฐานเจดีย์มีลักษณะเหมือนกับพระเจดีย์ที่สุโขทัย จึงสันนิษฐานว่า พระเจดีย์นี้น่าจะสร้างราวสมัยพระมหาธรรมราชา (ลิไท) และคงซ่อมแซมในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนารถ จากนั้นได้มีการบูรณะต่อมาอีกหลายครั้งสมัยอยุธยา

วัดเขาสมอแครง

หรือวัดพระพุทธบาทเขาสมอแครง วัดนี้ตั้งอยู่เชิงเขาสมอแครงด้านตะวันออกแต่เดิมเป็นวัดร้าง เพิ่งจะมีพระสงฆ์มาอยู่ประจำเมื่อ พ.ศ.2496 ในบริเวณวัดมีรอยพระพุทธบาทจำลองและบนเขาซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของวัดมีรอยพระบาทตะแคงติดอยู่กับหน้าผาทางวัดมีงานนมัสการพระพุทธบาทในกลางเดือน 3 เป็นประจำทุกปี

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจ่าสิบเอก ดร.ทวี บูรณเขตต์

พิพิธภัณฑ์นี้ตั้งอยู่บนถนนวิสุทธิกษัตริย์ ตรงข้ามโรงหล่อพระบูรณะไทย พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมศิลปพื้นบ้านที่เป็นข้าวของเครื่องใช้ซึ่งเป็นเครื่องมือหากินของชาวบ้านตั้งแต่ชิ้นเล็ก ๆ จนถึงชิ้นใหญ่ ๆ เช่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องวิดน้ำด้วยมือ เครื่องสีข้าว เครื่องมือดักจับสัตว์ชนิดต่าง ๆ สิ่งของที่อยู่ในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีนับหมื่น ๆ ชิ้นควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง พิพิธภัณฑ์เปิดให้ชมทุกวันโดยไม่ต้องเสียค่าเข้าชมแต่ประการใด

จ่าสิบเอก ดร.ทวี บูรณเขตต์ ได้รับการยกย่องว่าเป็น **"คนดีศรีเมืองพิษณุโลก"** คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยกย่องให้เป็น **"บุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาช่างฝีมือ"** ประจำปี 2526 และสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเสนอชื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปะเมื่อปี พ.ศ.2527 เนื่องจากเป็นผู้มีฝีมือในทางประติมากรรมและเป็นผู้อนุรักษ์ศิลปะล้านนาไทยไว้มากที่สุด

เรือนแพ

เรือนแพเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก บริเวณสองฝั่งแม่น้ำน่านในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลกมีเรือนแพตั้งเรียงรายไปตามลำน้ำจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ ชีวิตชาวแพเป็นชีวิตที่เรียบง่าย นักทัศนาจรนิยมถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึกเพราะเป็นภาพที่หาดูไม่ได้ง่ายนัก

น้ำตกชาติตระการ

มีชื่อเรียกตามชาวบ้านว่าน้ำตกปากรอง อยู่ที่บ้านปากรอง ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 145 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่สวยงามมากที่สุดในจังหวัดพิษณุโลกมีถึง 7 ชั้น แต่ละชั้นมีความงดงามต่างกันออกไปเพราะน้ำตกมี 7 ชั้น จึงตั้งชื่อตามนามธิดาท้าวสามล ในวรรณคดีไทยเรื่องสังข์ทอง เฉพาะชั้นที่ 3 และ 4 น้ำตกจากผาสูงประมาณ 10 เมตร แผ่เป็นฝอยกระจายทั่ว ชั้นที่เป็นแอ่งใหญ่ที่สุดคือชั้นที่ 1 การปีนเขาเพื่อขึ้นไปชมน้ำตกทั้ง 7 ชั้น น่าสนุกมาก บางตอนก็เป็นที่สูงชันต้องอาศัยเถาวัลย์ห้อยโหนขึ้นไป บางตอนก็เป็นช่องทางแคบ ๆ ต้องเอียงตัวเดิน บางตอนต้องคลานแต่เมื่อไปถึงบริเวณน้ำตกแล้วจะหายเหนื่อยทันที

การเดินทางไปน้ำตกชาติตระการนั้น หากเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวให้ใช้เส้นทางสายพิษณุโลก-หล่มสัก เมื่อถึง กม. ที่ 68 (บ้านแยง) เลี้ยวซ้ายเข้าสู่เส้นทางหลวงหมายเลข 2013 ซึ่งเป็นเส้นทางไปสู่อำเภอนครไทยประมาณ 29 กม. เลี้ยวซ้ายเข้าอำเภอชาติตระการไปอีกประมาณ 38 กม. จะมีทางแยกขวาอีก 10 กม. ก็จะถึงน้ำตก หากท่านเดินทางโดยรถประจำทางให้ขึ้นรถประจำทางสายพิษณุโลก-ชาติตระการได้ที่สถานีขนส่งพิษณุโลก มีรถออกวันละ 4 เที่ยว คือ 06.00 น. 09.30 น. 12.45 น. และ 16.00 น. เมื่อถึงอำเภอชาติตระการแล้วต่อรถสองแถวชาติตระการ-บ้านนาดอนเข้าไปยังน้ำตก

นักท่องเที่ยวที่สนใจจะพักที่น้ำตกชาติตระการ สามารถติดต่อจองที่พักได้ที่ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ โทร. 5790529, 5794842 และ 5792791 หรือที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ โดยมีที่พักดังนี้

บ้านพักเป็นหลังมี 4 หลัง

1. 3 ห้องนอน 3 ห้องน้ำ (8 คน) ราคา 1,000 บาทต่อคืน
2. 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ (6 คน) ราคา 500 บาทต่อคืน
3. 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ (6 คน) ราคา 500 บาทต่อคืน
4. 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ (2 คน) ราคา 400 บาทต่อคืน

เต้นท์ - ไม่มี สถานที่กางเต้นท์จัดหาให้ได้

ห้องน้ำ - สุขารวมมี 4 แห่ง

สถานที่ท่องเที่ยวตามเส้นทางสายพิษณุโลก-หล่มสัก

1. **น้ำตกวังนกแอ่น** หรือสวนรุกขชาติสกุโณทยาน เป็นสวนรุกขชาติอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 33 ของถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก เลี้ยวขวาไปตามถนนลูกรังอีก 1 กิโลเมตร น้ำตกสกุโณทยานเป็นน้ำตกขนาดเล็กที่เกิดจากลำธารวังทอง อันมีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำเข็ก ภายในสวนสกุโณทยานมีอาณาบริเวณร่มรื่นด้วยพรรณไม้ต่าง ๆ ที่มีชื่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษติดไว้ทุกต้นที่บริเวณทิศตะวันตกมีพลับพลารับเสด็จซึ่งสร้างขึ้นเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเสด็จประพาสเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2501 ทางทิศตะวันออกมีศาลาหลังหนึ่งตั้งอยู่ริมน้ำชื่อ ศาลาวนาศัย ใช้เป็นที่ประทับทอดพระเนตรทิวทัศน์สองฝั่งลำน้ำวังทอง ก่อนถึงบริเวณตัวน้ำตกสกุโณทยาน 500 เมตร จะมีป้ายบอกทางขวาเลี้ยวไปอีก 10 เมตร ไปยังแก่งไทรซึ่งเป็นอีกมุมหนึ่งของสวนรุกขชาติสกุโณทยาน บริเวณกลางลำน้ำจะมีแก่งหินน้อยใหญ่คั่นสายน้ำเป็นขั้น ๆ น่าดูมาก เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อนกันมาก

2. **น้ำตกแก่งซอง** อยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 45 น้ำตกแก่งซองเป็นน้ำตกขนาดใหญ่กว่าน้ำตกสกุโณทยาน บริเวณโดยรอบมิได้จัดตั้งเป็นสวนป่าหรือแหล่งท่องเที่ยวแต่อย่างใด เพราะอยู่ริมถนนจึงมีบ้านเรือนไปตั้งอยู่ริมน้ำตกกันมาก

3. **น้ำตกปอย** เป็นน้ำตกขนาดใหญ่เช่นเดียวกันกับน้ำตกแก่งซอง อยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 59-60 เลี้ยวขวาไปตามถนนลูกรังอีก 2 กิโลเมตร อยู่ในบริเวณสวนป่ากระยาง ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ภายในบริเวณรอบ ๆ น้ำตกปอยได้รับการตกแต่งให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจไว้อย่างน่าดู มีร้านค้าบริการเครื่องดื่มและอาหาร ศาลาพักผ่อน

4. **น้ำตกแก่งโสภา** น้ำตกแก่งโสภาเป็นน้ำตกแห่งสุดท้ายและมีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาน้ำตกที่อยู่ริมถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก น้ำตกแก่งโสภาอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 71-72 เข้าไปอีก 2 กิโลเมตร น้ำตกนี้งามสมชื่อ เป็นน้ำตกที่สูงมาก มี 3 ชั้น ตกจากผาหิน รูปร่างแปลกตาราวกับเอาทุ่งหินเหลี่ยม ๆ มากองขวางทางน้ำและมีช่วงลดหลั่นลงมาสู่พื้นล่างหลายระดับ บริเวณโดยรอบยังมีสภาพป่าที่ได้รับการดูแลรักษาไว้อย่างดีจึงร่มรื่น นับเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่นักทัศนาจรนิยมไปเที่ยวกันมากอีกแห่งหนึ่ง

5. **อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง** มีที่ทำการอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 80 เส้นทางสายพิษณุโลก-หล่มสัก คลุมเนื้อที่ 5 อำเภอ 2 จังหวัดใหญ่ คือ พิษณุโลกและเพชรบูรณ์ สภาพภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อนกัน เป็นต้นน้ำลำธารของลำห้วยหลายสาย ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำน่าน มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามซึ่งได้ปรับปรุงให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวและอุทยานฯ นี้มีลำห้วยที่ไหลผ่านแก่งหิน มีไม้พุ่มปกคลุมลานหินที่เรียงรายไปตามลำห้วยเหมาะเป็นที่พักผ่อนมาก

สถานที่พัก อุทยานฯ ได้จัดที่พักไว้สำหรับนักท่องเที่ยวเป็นบ้านพักบังกะโลและเต้นท์ ประกอบด้วย

1. บ้านมุงเมือง 1 จำนวน 1 หลัง จุได้ 12 คน ราคา 600 บาท (พร้อมเครื่องนอน)

2. บ้านมุงเมือง 2, 3, 4, 5 จำนวน 4 หลัง จุได้หลังละ 6 คน ราคาหลังละ 300 บาท

3. ค่ายพักเซ็ก 1, 2 เรือนแถวสำหรับนอนรวม จุได้ 60 คน ราคา 600 บาท (ไม่มีเครื่องนอน)

4. ทับตามี 1, 2 จำนวน 2 หลัง จุได้หลังละ 14 คน ราคา 1,000 บาท พร้อมเครื่องนอน (ตั้งอยู่บริเวณสะพานสลิง ห่างจากที่ทำการฯ 3 กม.)

ที่สำหรับกางเต้นท์ต้องเสียค่าธรรมเนียมคืนละ 5 บาท/คน ติดต่อจองที่พักได้ที่ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ บางเขน กรุงเทพฯ โทร. 5790529, 5794842

6. **อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า** เป็นเทือกเขาตอนกลางของทิวเขาเพชรบูรณ์ 2 ในบริเวณรอยต่อของ 3 จังหวัด คือ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และเลย ภูหินร่องกล้ามียอดเขาสูงประมาณ 1,617 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ปกคลุมด้วยป่า 3 ประเภท คือ ป่าเต็งรัง หรือป่าแดง ลักษณะพรรณไม้ที่เด่นเป็นพวก เต็ง รัง พะยอม เหียง ฯลฯ ป่าดิบเขา เป็นป่าทึบมีความชื้นสูง มีพรรณไม้ที่เด่นจำพวกไม้ตระกูลก่อ อบเชย ทะโล้ ไม้ตระกูลหวาย ตระกูลปาล์ม เป็นต้น ป่าสนเขา มีสนสองใบและสนสามใบขึ้นปะปนกัน นอกจากนั้นยังพบพันธุ์กล้วยไม้ ดอกไม้ป่าหลายชนิดขึ้นอยู่ตามลานหิน อาทิ ม้าวิ่ง เอื้องคำ น้ำเต้าฤาษี เก้ากิ่ง

หลุยส์เซีย หญ้าปรากดอย ช้องนางคลี่ เอื้องสายสามสี เหง้าน้ำทิพย์ กุหลาบขาว และเฟิร์นต่าง ๆ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้ามีพื้นที่รอบบนเทือกเขา ส่วนมากเป็นลานหิน ลักษณะเป็นหินทรายแดง มีทั้งเป็นลานหินเรียบ บางตอนมีรอยแตกเป็นทางยาว บางตอนเป็นลานหินปุ่มเป็นหน้าผาสูงชัน บางตอนเป็นสวนหินดูภูมิทัศน์สวยงามแปลกตา ลักษณะเช่นนี้สันนิษฐานว่าเกิดจากการยุบตัวและโก่งตัวของพื้นโลก เป็นสภาพธรรมชาติที่สวยงามแปลกตาที่ไม่ค่อยได้พบเห็นบ่อยนัก สภาพอากาศโดยทั่วไปนั้นหนาวเย็นตลอดปี อุณหภูมิต่ำสุด 0-4 องศาเซลเซียส มีฝนตกชุกในฤดูฝนและหนาว มีเมฆหมอกหนาทึบ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 18-25 องศาเซลเซียส เทือกเขาภูหินร่องกล้านี้เคยเป็นศูนย์กลางที่ตั้งฐานที่มั่นการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของภาคเหนือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางแพร่กระจายลัทธิคอมมิวนิสต์ไปสู่เขาค้อ ภูขัด และภูเมี่ยง จนทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงทางการเมือง เคยเป็นยุทธภูมิที่สำคัญเนื่องมาจากความขัดแย้งของลัทธิและแนวความคิดทางการเมือง เมื่อเหตุการณ์สงบลง ในปลายเดือนพฤศจิกายน 2525 พตท.33 ได้ตัดเส้นทางผ่านใจกลางภูหินร่องกล้าและได้ประสานงานกับกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกันสำรวจและส่งเสริม ให้ฟื้นฟูภูหินร่องกล้าให้มีความมั่นคงและปลอดภัย โดยจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าและจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคเหนือตอนล่าง แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่อื่น ๆ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. **แหล่งประวัติศาสตร์** คือ สถานที่ต่าง ๆ ที่อดีต ผกค. เคยใช้เป็นที่อยู่อาศัยประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายแห่งและได้รับการรักษาดูแลให้อยู่ในสภาพเดิมเท่าที่เคยเป็นมา

2. **แหล่งความงามทางธรรมชาติ** ซึ่งมีลักษณะทางธรณีวิทยาที่ทำให้เกิดลักษณะพิเศษที่น่าพิศวง อาทิ ลานหินแตก ลานหินปุ่ม ผาชูธง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลกได้พิมพ์เอกสารเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าโดยละเอียด

แยกออกจากเอกสารนี้ ดังนั้นหากนักท่องเที่ยวสนใจสามารถขอรับได้จากสำนักงานฯ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

ของดีเมืองพิษณุโลก

1. **กล้วยตากบางกระทุ่ม** เป็นของฝากที่มีชื่อของจังหวัดพิษณุโลก กล้วยตากบางกระทุ่ม มีเนื้อนุ่ม รสชาติหอมหวาน อร่อย น่ารับประทาน นักท่องเที่ยวจะหาซื้อกล้วยตากบางกระทุ่มได้ที่ศาลาขายของที่ระลึกในวัดใหญ่ หรือร้านค้าของนักท่องเที่ยวทั่วไปในตลาด

2. **แหนมและหมูยอสุพัตรา** เป็นแหนมสด และหมูยอขึ้นชื่อของพิษณุโลก สะอาดรสชาติอร่อย เป็นอุตสาหกรรมภายในครอบครัวของโรงงานสุพัตรา คนพิษณุโลกโดยแท้

3. **สุนัขพันธุ์บางแก้ว** ความภูมิใจของชาวพิษณุโลกที่ได้มีสุนัขบางแก้วนั้นคือ ดุ ซื่อสัตย์ กตัญญูต่อผู้เลี้ยง และค่อนข้างขี้อิจฉา ลักษณะพันธุ์แท้นั้น ปากแหลมคล้ายสุนัขจิ้งจอก หางเป็นพวง หูชัน ชอบเล่นน้ำ ทนความร้อนไม่ดี ความเป็นมาของหมาบางแก้วมีอยู่ว่า หลวงปู่มากจำพรรษาอยู่วัดชุมแสงสงคราม ท่านเป็นผู้มีเมตตาเลี้ยงสัตว์มากมายรวมทั้งหมาป่าด้วย ต่อมาหมาป่าได้ผสมพันธุ์กับหมาพื้นเมืองมีลูกหมาเป็นพันธุ์ใหม่ คือพันธุ์บางแก้ว มาทุกวันนี้ ราคาซื้อขายในแหล่งกำเนิด คือ บางแก้วในราคาตัวละ 500-600 บาท แต่หากในเมืองพิษณุโลกราคาตัวละประมาณ 2,000-3,000 บาท

4. **น้ำปลาบางระกำ** อำเภอบางระกำมีชื่อในเรื่องการทำน้ำปลามานานแล้ว น้ำปลาบางระกำทำจากปลาสร้อยในลำน้ำยม แม้รสชาติจะไม่หอมหวานชวนเหยาะอาหารเหมือนน้ำปลาหลายยี่ห้อ แต่รับรองคุณภาพได้เลยว่าเป็นน้ำปลาแท้ ๆ ไม่เป็นพิษเป็นภัยในการบริโภค

5. **ไม้กวาดบ้านนาจาน** อำเภอชาติตระการเป็นอำเภอที่มีประชากรน้อย แต่ประชากรได้พยายามทำอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มให้กับครอบครัว บ้านนาจานเป็นหมู่บ้านที่ทำไม้กวาดจากดอกหญ้าแท้ ๆ และใช้ด้ามหวายอย่างดี ฝีมือละเอียด ราคาไม่แพง

6. **มะขามยักษ์** ต้นมะขามยักษ์นี้อายุประมาณ 700 ปีแล้ว อยู่ที่ตำบลบ้านกอก จากตัวเมืองใช้เส้นทางไปนครสวรรค์ เลี้ยวซ้ายตรงคอสะพานข้ามแม่น้ำน่านไปประมาณ 700 เมตร อยู่ในบริเวณที่ดินของคุณยายไสว ภู่เพ็ง ตามประวัติกล่าวว่า เดิมที่บริเวณนี้เป็นป่าพง มีบ้านเรือนอยู่เพียง 7 หลัง เท่านั้น วันหนึ่งมีช้างเชือกหนึ่งหลุดเข้ามาอยู่บริเวณนี้และจะอาศัยอยู่รอบ ๆ ต้นมะขามไม่ยอมห่าง ในที่สุดเจ้าของตามมาพบพยายามจะนำช้างกลับ ก็ไม่เป็นผลจนในที่สุดต้องใช้กำลังอย่างมากจนสามารถนำช้างกลับไป ต่อมาไม่นานชาวบ้านแถบนี้ก็ได้ข่าวว่าช้างนั้นตายในลักษณะยืนตายซึ่งในระยะต่อมาบริเวณโคนต้นมะขามนั้นเกิดมีตะปุ่มตะป่ำงอกขึ้นมาจนเป็นรูปงวงและงาช้างเด็ก ๆ ในบริเวณนั้นได้ใช้ขี่เล่นสนุกสนาน ต่อมาบริเวณหัวช้างนี้ผุกร่อนมีปลวกขึ้นจึงไม่อาจมองเห็นรูปร่างหัวช้างอีก อย่างไรก็ตามต้นมะขามนี้แผ่กิ่งก้านสาขาใหญ่โตให้ความร่มรื่นอย่างมาก และที่คบกิ่งด้านเหนือจะมีกล้วยไม้ติดอยู่ซึ่งจะมีดอกในเดือนหกทุกปี ฉะนั้นชาวบ้านจึงทำบุญในวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี มีมหรสพลิเกแสดงด้วย

7. **จำปาขาวนครไทย** จำปาขาวนครไทยจัดว่าเป็นต้นไม้ประเภทดอกใหญ่ที่สุดในโลกก็เป็นได้ อายุราว ๆ 700 กว่าปี เกิดมาพร้อมกับอำเภอนครไทย อยู่ในวัดกลางใกล้กับอำเภอนครไทย ขนาดลำต้นใหญ่ 3 เมตรเศษ สูง 9-10 เมตร

รายการนำเที่ยวยอดนิยม

รายการสามล้อทัวร์

เป็นรายการท่องเที่ยวที่ถูกจัดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว ไปชมชีวิตยามราตรีของชาวเมืองพิษณุโลก โดยพาหนะราคาถูกคือสามล้อ นักท่องเที่ยวจะเพลิดเพลินกับบรรยากาศแสงสีและกิจกรรมกลางคืนบนเส้นทางต่าง ๆ ในเขตตัวเมือง เช่น ย่านตลาดอาหาร ผัก ผลไม้ ย่านการค้าธุรกิจสำคัญ ๆ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดอาหารนานาชนิดบริเวณริมแม่น้ำน่าน ถนนพุทธบูชา ซึ่งมีให้เลือกชมมากมาย นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการสามล้อทัวร์ได้จากโรงแรมชั้นหนึ่งทุกแห่งในจังหวัดพิษณุโลก

งานประเพณี

ประเพณีการแข่งเรือยาว

การแข่งเรือยาวเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวจังหวัดพิษณุโลก ที่ได้ยึดถือมาเป็นเวลาช้านาน จนกระทั่งปัจจุบันนี้ จังหวัดพิษณุโลกจะจัดงานแข่งเรือยาวประเพณีประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี หลังจากการนำผ้าห่มมาห่มองค์พระพุทธชินราชเรียบร้อยแล้ว ในงานนี้จะมีการประกวดขบวนเรือ การจัดการแข่งขันเรือยาวประเพณี และมีการประดับขบวนเรือต่าง ๆ สวยงามน่าชม งานนี้จะจัดบริเวณแม่น้ำน่าน หน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

การเดินทาง

การเดินทางจากกรุงเทพฯ-พิษณุโลก

ทางรถยนต์

จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ถึงวังน้อย แยกเข้าทางหลวงหมายเลข 32 ผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท แล้วเลี้ยวขวาไปตามเส้นทางสายตาคลี-ตากฟ้า 40 กิโลเมตร (ทางหลวงหมายเลข 1) จากตากฟ้า เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 11 ไปอีก 160 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 12 ไปอีก 17 กิโลเมตร ถึงพิษณุโลก รวมระยะทางประมาณ 450 กิโลเมตร หรือจากชัยนาท ยังไม่ต้องเลี้ยวขวาไปตาคลี-ตากฟ้า แต่ขับต่อไปนครสวรรค์ จากนครสวรรค์

ใช้เส้นทางหมายเลข 117 ตรงสู่พิษณุโลก รวมระยะทาง 370 กิโลเมตร

รถประจำทาง (บ.ข.ส.)

มีรถประจำทางออกสถานีขนส่งสายเหนือทุกวัน ตั้งแต่เวลา 13.00 น. ถึง 22.00 น. ทุก 1 ชั่วโมง โดยประมาณ อัตราค่าโดยสาร 90 บาท

รถประจำทางปรับอากาศ

พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ มีรถประจำทางปรับอากาศชั้น 1 จากกรุงเทพฯ-พิษณุโลก ทุกวัน วันละ 5 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 22.30 น. อัตราค่าโดยสาร 163 บาท ปรับอากาศชั้น 1 (วี.ไอ.พี.) 230 บาท

วินทัวร์ มีรถปรับอากาศชั้น 1 จาก กรุงเทพฯ-พิษณุโลก ทุกวัน วันละ 7 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 22.30 น. อัตราค่าโดยสาร 161 บาท รถปรับอากาศชั้น 1 (วี.ไอ.พี.) 220 บาท

ถาวรฟาร์ม มีรถประจำทางปรับอากาศชั้น 1 จากกรุงเทพฯ-พิษณุโลก ทุกวัน วันละ 5 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 10.45 น. ถึง 22.45 น. อัตราค่าโดยสาร 163 บาท

รถไฟ

มีรถไฟจากกรุงเทพฯ-พิษณุโลก โดยออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง วันละ 8 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 06.40 น. ถึง 22.00 น. ทุกวัน อัตราค่าโดยสารชั้นหนึ่ง 292 บาท ชั้นสอง 143 บาท ชั้นสาม 69 บาท

รถไฟดีเซลราง

มีรถไฟดีเซลรางจากกรุงเทพฯ-พิษณุโลก ทุกวัน โดยออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง วันละ 3 เที่ยว คือเที่ยว 10.55 น. 6.35 น. และ 23.10 น. อัตราค่าโดยสาร 99 บาท ปรับอากาศ 95 บาท

รถไฟด่วนพิเศษ (สปรินท์เตอร์)

มีรถไฟด่วนพิเศษ (สปรินท์เตอร์) จากกรุงเทพฯ - พิษณุโลก ทุกวัน วันละ 1 เที่ยว โดยออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง เวลา 08.10 น. ถึงสถานีพิษณุโลก 13.13 น. อัตราค่าโดยสาร 295 บาท

เครื่องบิน

มีเที่ยวบินจากกรุงเทพฯ-พิษณุโลก ทุกวัน โดยออกจากสนามบินดอนเมือง เวลา 07.10 น., 15.50 น. และเวลา 11.35 น. ในวันจันทร์ อังคาร พฤหัส เสาร์ อัตราค่าโดยสาร 920 บาท

การเดินทางจากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ

รถประจำทาง (บ.ข.ส.)

มีรถประจำทางออกจากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.30 น. ถึง 23.00 น. ทุก 1 ชั่วโมงโดยประมาณ อัตราค่าโดยสาร 94 บาท ปรับอากาศ 163 บาท

รถประจำทางปรับอากาศ

พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ มีรถประจำทางปรับอากาศชั้น 1 จากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ ทุกวัน วันละ 7 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 09.15 น. ถึง 24.30 น. อัตราค่าโดยสาร 163 บาท ปรับอากาศชั้น 1 (วี.ไอ.พี) 230 บาท

วินทัวร์ มีรถปรับอากาศชั้น 1 จากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ ทุกวัน วันละ 4 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 12.00 น. ถึง 24.00 น. อัตราค่าโดยสาร 161 บาท ปรับอากาศชั้น 1 (วี.ไอ.พี) 220 บาท

ถาวรฟาร์ม มีรถประจำทางปรับอากาศชั้น 1 จากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ ทุกวัน วันละ 6 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 24.00 น. อัตราค่าโดยสาร 163 บาท

รถไฟ

มีรถไฟจากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ โดยออกจากสถานีรถไฟพิษณุโลก ทุกวัน วันละ 12 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 24.15 น. ถึง 22.55 น. อัตราค่าโดยสารชั้นหนึ่ง 292 บาท ชั้นสอง 143 บาท ชั้นสาม 69 บาท

รถไฟดีเซลราง

มีรถไฟดีเซลรางจากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ ทุกวัน โดยออกจากสถานีรถไฟพิษณุโลก วันละ 3 เที่ยว คือเที่ยว 08.55 น. 16.55 น. และ 22.45 น. อัตราค่าโดยสาร 99 บาท ปรับอากาศ 195 บาท

รถไฟด่วนพิเศษ (สปรินท์เตอร์)

มีรถไฟด่วนพิเศษ (สปรินท์เตอร์) จากพิษณุโลกกรุงเทพฯ ทุกวัน วันละ 1 เที่ยว โดยออกจากสถานีพิษณุโลก

เวลา 02.04 น. ถึงสถานีหัวลำโพง เวลา 07.00 น. อัตราค่าโดยสาร 295 บาท

เครื่องบิน

มีเที่ยวบินจากพิษณุโลก-กรุงเทพฯ โดยออกจากสนามบินพิษณุโลก เวลา 08.30 น., 11.05 น. 14,15 น. และ 17.10 น. อัตราค่าโดยสาร 920 บาท

รายละเอียดโรงแรมในจังหวัดพิษณุโลก

1. **โรงแรมไพลิน**
   (200 ห้อง ปรับอากาศ)
   38 ถ.บรมไตรโลกนารถ โทร. 252411-5
   สำรองที่พักที่กรุงเทพฯ โทร. 2157110, 2157112
   ราคา 942-2,943 บาท

2. **โรงแรมราชพฤกษ์**
   (123 ห้อง ปรับอากาศ)
   99/9 ถ.พระองค์ดำ โทร. 258788-9
   สำรองที่พักที่กรุงเทพฯ โทร. 2514612
   ราคา 700-2,500

3. **โรงแรมเทพนคร**
   (150 ห้อง ปรับอากาศ)
   43/1 ถ.ศรีธรรมไตรปิฎก โทร.251817, 251877, 258507
   สำรองที่พักที่กรุงเทพฯ โทร. 2330196, 2367919
   ราคา 700-2,500 บาท

4. **โรงแรมอมรินทร์นคร**
   (115 ห้อง ปรับอากาศ)
   3/1 ถ.เจ้าพระยา โทร. 258588, 258253
   ราคา 640-2,000 บาท

5. โรงแรมน่านเจ้า
(150 ห้อง ปรับอากาศ)
242 ถ.บรมไตรโลกนารถ โทร. 259511-3, 252510-4
สำรองที่พักที่กรุงเทพฯ โทร. 2781749, 2790136
ราคา 620-2,500 บาท

6. โรงแรมอินทรา
(50 ห้อง ปรับอากาศ)
103/8 ถ.ศรีธรรมไตรปิฎก โทร. 259188, 259638
ราคา 150-300 บาท

7. โรงแรมช้างเผือก
63/28 ถ.พระองค์ดำ โทร. 258822, 252899
(71 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
ราคา 170-300 บาท

8. โรงแรมสยาม
(40 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
4/8 ถ.อาทิตยวงศ์ โทร. 258844, 258736
ราคา 150-250 บาท

9. โรงแรมราชวงศ์
(90 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
714 ถ.มิตรภาพ โทร. 259569
ราคา 110-350 บาท

10. โรงแรมศิวะเทพ
(47 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
110/21 ถ.ประสงค์ประสาท โทร. 244933-4
ราคา 160-210 บาท

11. ราชพฤกษ์เกสท์เฮ้าส์
(80 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)

99/9 ถ.พระองค์ดำ โทร. 258788-9
ราคา 180-280 บาท

12. โรงแรมจันทร์ประเสริฐ
(25 ห้อง พัดลม)
93/2 ถ.พญาลิไท โทร. 258298
ราคา 40-90 บาท

13. โรงแรมพิษณุโลก
(62 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
82 ถ.นเรศวร โทร. 258425
ราคา 120-250 บาท

14. บ้านเยาวชน
(หอพัก 3 ห้อง พัดลม)
38 ถ.สนามบิน โทร. 242060
ราคา 50-120 บาท

15. โรงแรมเอเชีย
(15 ห้อง พัดลม)
176/1 ถ.เอกาทศรถ โทร. 258378
ราคา 80-120 บาท

16. โรงแรมอุณหจักร
(27 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
66-67 ถ.พญาลิไท โทร. 258387
ราคา 80-180 บาท

17. โรงแรมปานสมบัติ
(20 ห้อง พัดลม)
4/1 ถ.ไสฤาไท โทร. 258179
ราคา 70-150 บาท

รีสอร์ทบนเส้นทางพิษณุโลก-หล่มสัก

1. **วังน้ำเย็นรีสอร์ท**
   (35 ห้องปรับอากาศ 6 ห้องพักรวม)
   กม.ที่ 46 ถ.พิษณุโลก-หล่มสัก โทร. 245018, 252759
   สำรองที่พักที่พิษณุโลก โทร. 243124-5
   สำรองที่พักที่กรุงเทพฯ โทร. 3147150, 3188895-6
   ราคา 800-1,000 บาท
2. **เรน ฟอเรสท์**
   (6 ห้องปรับอากาศ 1 ห้องรวม)
   42 หมู่ 9 ต.แก่งโสภา อ.วังทอง จ.พิษณุโลก (กม.ที่ 44)
   สำรองที่พัก โทร. (01) 5200294
   ราคา 800-1,500 บาท
3. **ธารทองรีสอร์ท**
   (14 ห้อง พัดลมและปรับอากาศ)
   กม.ที่ 49 ถ.พิษณุโลก-หล่มสัก โทร. 245017
   ราคา 300-600 บาท

รายชื่อร้านอาหารในจังหวัดพิษณุโลก

1. **ฟ้าไทยฟาร์ม**
   กม.10 ถ.พิษณุโลก-นครสวรรค์ (10.00-22.00 น.)
2. **ภัตตาคาร ส.เลิศรส**
   4/5 ถ.บรมไตรโลกนารถ (09.00-01.00 น.)
3. **ท็อปแลนด์ภัตตาคาร**
   ท็อปแลนด์อาเขต 83/5 ถ.บรมไตรโลกนารถ (09.00-24.00 น.)
4. **แดง**
   78 ถ.สนามบิน (11.00-01.00 น.)
5. **ห้องอาหารไวโอเล็ต**
   39/2 ถ.สนามบิน (16.00-02.00 น.)
6. **เกษนิกา**
   ถ.พุทธบูชา (11.00-01.00 น.)
7. **ห้องอาหารมังคละ**
   โรงแรมไพลิน (06.00-24.00 น.)
8. **ห้องอาหารกัลปพฤกษ์**
   โรงแรมราชพฤกษ์ (06.00-24.00 น.)
9. **เทพนคร**
   โรงแรมเทพนคร (06.00-24.00 น.)
10. **ฮ่องเต้**
    โรงแรมอมรินทร์นคร (06.00-24.00 น.)
11. **ตาลีฟู**
    โรงแรมน่านเจ้า (06.00-24.00 น.)
12. **ปักนั้ง**
    ถ.ไสฤาไท (10.00-24.00 น.)
13. **ทิพย์รส**
    9/11 ถ.ไสฤาไท (11.00-22.00 น.)
14. **บัตเตอร์โฮม**
    175/4 ถ.เอกาทศรถ (07.00-22.00 น.)
15. **แพอาหารสองแคว**
    21 ถ.พุทธบูชา (10.00-23.00 น.)
16. **แพอาหารฟ้าไทย**
    ถ.พุทธบูชา (10.00-23.00 น.)
17. **แพอาหารทิปซี่**
    ถ.พุทธบูชา (10.00-23.00 น.)
18. **บ้านจรรยา**
    ถ.บรมไตรโลกนารถ (11.00-01.00 น.)
19. **คันทรีโรด**
    ถ.บรมไตรโลกนารถ (11.00-01.00 น.)
20. **ช้างเผือกคาเฟ่**
    โรงแรมช้างเผือก (18.00-01.00 น.)
21. **เอ็ม.จี.เอ็ม.แกรนด์คาเฟ่**
    286/66 ถ.บรมไตรโลกนารถ (18.00-01.00 น.)
22. **ผักบุ้งลอยฟ้า**
    ตลาดโต้รุ่งริมน้ำ (18.00-04.00 น.)
23. **ผักบุ้งเหิรฟ้า**

ตลาดโต้รุ่งริมน้ำ (18.00-04.00 น.)

24. แก่งไทรรีสอร์ท

ถ.มิตรภาพ (18.00-01.00 น.)

สถานบริการบันเทิง

1.	นิวสลูบี้ไนท์คลับ	*ถ.สนามบิน*
2.	เทียร่า ค็อกเทลเลาจน์	*โรงแรมเทพนคร*
3.	โรม ค็อกเทลเลาจน์	*ถ.เอกาทศรถ*
4.	สตูดิโอ 54 (ดิสโก้เธค)	*โรงแรมไพลิน*
5.	คารีน่า (ดิสโก้เธค)	*โรงแรมน่านเจ้า*
6.	ดีเจ มิวสิคฮอลล์ (ดิสโก้เธค)	*โรงแรมอมรินทร์นคร*
7.	นัมเบอร์วันอาบอบนวด	*โรงแรมราชพฤกษ์*
8.	อมรินทร์อาบอบนวด	*โรงแรมอมรินทร์นคร*
9.	นิวสลูบี้อาบอบนวด	*ถ.สนามบิน*

บริษัททัวร์และบริการรถเช่า

1. **พิษณุโลกทัวร์เซ็นเตอร์**
   55/45 ศูนย์การค้าสุรสีห์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
   โทร. 242206
2. **รังทองทัวร์**
   55/37 ศูนย์การค้าสุรสีห์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
   โทร. 259973, 251731
3. **ปิติทัวร์**
   43/11 ถ.บรมไตรโลกนารถ (ใกล้โรงแรมไพลิน)
   อ.เมือง จ.พิษณุโลก โทร. 244910

เบอร์โทรศัพท์ที่สำคัญ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลก - 252742, 252743

การบินไทย - 258020

สถานีรถไฟ - 258005

ศูนย์ขนส่ง - 242430

พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ - 258647, 258941

ถาวรฟาร์ม - 258526, 241044

วินทัวร์ - 243222

โรงพยาบาลพุทธชินราช - 241608

โรงพยาบาลพิษณุเวช - 252762-3

โรงพยาบาลรวมแพทย์ - 242574

โรงพยาบาลรัตนเวช - 258620

สถานีตำรวจ - 258777, 240199

สถานีดับเพลิง - 258000

หมายเหตุ

- ข้อมูลและราคาที่ระบุในเอกสารนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้

มิถุนายน 2535

บันทึก

บันทึก

บันทึก

แผนที่เมือง พิษณุโลก
PHITSANULOK CITY MAP

King Naresuan The Great Shrine

WAT YAI (Wat Mahatat)

Wat Jedi Yod Thong

H12

LOMSAK

KHON KAEN

UTTARADIT

SUKHOTHAI

PHU HIN LONG KLA

Sukhothai

Nakorn Sawan

Government Office

Singhawat Rd.

City Gate

Sakanboon Rd.

Wat Nang Phya

Wat Rajburana

Mosque

Phra Ong Dum Rd.

Bus Terminal

Bankok Cross Section

Chang Puak Hotel

Post Office

Sivathep Hotel

Pailyn Hotel

Rajaprук Hotel

Guest House Hotel

Bang Kok Bank

Telephone Office

Police Station

Top Land Arcade

Ekathotsarot Rd.

Boromtrailokanart Rd.

Naresuan Rd.

Sombat Hotel

Sailuthai Rd.

City Bus Stand

Amarintr Nakorn Hotel

Thavorn Farm (Coach Service)

Phisanulok Yan Yon (Coach Service)

Phya Lithai Rd.

High Way Dept. Office

Bangkok Bank Ltd.

Thai Farmers Bank

Win Tour (Coach Service)

▲ Day time River side Market

▲ Night time Food Stalls

Shell

Esso

Ramesuan Rd.

Folk Lore Museum

Buddha Casting factory

University

Khun Phiren Rd.

Phitsanuvej Hospital

Ruam Paet Hospital

Provincial Hospital

Indra Hotel

Thep Nakorn Hotel

Youth Hostel

Nan Chao Hotel

TOURISM AUTHORITY OF THAILAND. PHITSANULOK OFFICE.

NAKORN SAWAN

Golden House Tour (Tours and car rent)

Phitsanulok Tour Centre (Tours and car rent)

Wat Chula Manee

Municipal Market.

5 Sovenir Pavilions.

1 Dyke.

2 Gymnasium ★ Jocking Field ★

3 Floral Clock.

4 5 December Park.

5 Early Morning Vegetable Market (4.00 a.m.-7.00 a.m.)

6 Cable Car.

บชร.๓

สำนักงานพิษณุโลก

209/7-8 ศูนย์การค้าสุรสีห์ ถ.บรมไตรโลกนาถ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000 โทร. (055) 252-742-3

Tourism Authority of Thailand
Phitsanulok office